

SCHRIFTEN DES ZENTRUMS FÜR ARCHÄOLOGIE UND
KULTURGESCHICHTE DES SCHWARZMEERRAUMES 11

IMPORT AND IMITATION IN ARCHAEOLOGY

SCHRIFTEN DES ZENTRUMS FÜR ARCHÄOLOGIE UND
KULTURGESCHICHTE DES SCHWARZMEERRAUMES

Herausgegeben von

FRANÇOIS BERTEMES und ANDREAS FURTWÄNGLER

IMPORT AND IMITATION IN ARCHAEOLOGY

EDITED BY

P. F. BIEHL & Y. YA. RASSAMAKIN

Beier & Beran
Langenweißbach 2008

Cover figure: Anthropomorphic Clay Figurine from Vrsac (after cover figure: G. Schumacher-Matthäus, Studien zu Bronzezeitlichen Schmucktrachten im Karpatenbecken. Ein Beitrag zur Deutung der Hortfunde im Karpatenbecken (Mainz 1985), after F. Milleker, Starinar 3, Ser. 2, 1923, Taf. 1)

Es ist nicht gestattet, diese Arbeit ohne Zustimmung von Verlag, Herausgebern oder Autoren vollständig oder auszugsweise nachzudrucken, zu kopieren oder auf sonst irgendeine Art zu vervielfältigen!

Bibliographische Information der Deutschen Nationalbibliothek
Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation
in der Deutschen Nationalbibliographie; detaillierte bibliographische
Daten sind im Internet über <<http://dnb.ddb.de>> abrufbar.

**Gedruckt mit freundlicher Unterstützung der Alexander von Humboldt-Stiftung.
Printed with the financial support of the Alexander von Humboldt-Stiftung.**

Verlag/Publisher:	Beier & Beran. Archäologische Fachliteratur Thomas-Müntzer-Str. 103, D-08134 Langenweißbach Tel. 037603 / 3688, Fax 037603 / 3690 Internet: www.beier-beran.de , E-mail: verlag@beier-beran.de
Wissenschaftliche Redaktion/Editing:	Peter F. Biehl und Daniela Frehse
Redaktion der englischsprachigen Beiträge/English copy editing:	Ben Roberts
Redaktion der ukrainischen Zusammen- fassungen/Ukrainian translations:	Yuri Ya. Rassamakin
Graphische Gestaltung/Graphic design:	Jordan Kanew
Layout/Publisher:	Daniela Frehse
Druck/Print:	Verlag Beier & Beran
Herstellung/Production:	Buchbinderei Reinhardt Weidenweg 17, D-06120 Halle / Sa.

C: Copyright und V. i. S. d. P. für den Inhalt liegt bei den Autoren.

ISBN 978-3-937517-95-7

Gedruckt auf alterungsbeständigem Papier.
Hergestellt in der Bundesrepublik Deutschland / printed in Germany.

Contents

<p>S. Hansen: Preface 1</p> <p>P. F. Biehl & Y. Ya. Rassamakin: Import and Imitation in Archaeology. An Introduction 2</p> <p>A. Choyke: Shifting Meaning and Value through Imitation in the European Late Neolithic 5</p> <p>J. Czebreszuk & M. Szmyt: What Lies behind 'Import' and 'Imitation'? Case Studies from the European Late Neolithic 23</p> <p>T. Tkachuk: Ceramic Imports and Imitations in Trypillia Culture at the End of Period CI - Period CII (3900 - 3300 BC) 35</p> <p>Y. Ya. Rassamakin & A. Nikolova: Carpathian Imports and Imitations in Context of the Eneolithic and Early Bronze Age of the Black Sea Steppe Area 51</p> <p>A. A. Bauer: Import, Imitation, or Communication? Pottery Style, Technology and Coastal Contact in the Early Bronze Age Black Sea 89</p> <p>P. F. Biehl: 'Import', 'Imitation' or 'Communication'? Figurines from the Lower Danube and Mycenae 105</p>	<p>G. J. van Wijngaarden: The Relevance of Authenticity. Mycenaean-Type Pottery in the Mediterranean 125</p> <p>A. Mª Lucena Martín: Things We Have, Things We Lack: Reconsidering the First Contacts Between Aegean and the Central and West Mediterranean 147</p> <p>S. Makhortykh: About the Question of Cimmerian Imports and Imitations in Central Europe 167</p> <p>H. Potrebica: Contacts Between Greece and Pannonia in the Early Iron Age - With Special Concern to the Area of Thessalonica 187</p> <p>M. Carucci: The Sette Sale Domus. A Proposal of Reading 213</p> <p>A. Kaliff: The Goths and Scandinavia. Contacts Between Scandinavia, the Southern Baltic Coast and the Black Sea Area During the Early Iron Age and Roman Period 223</p> <p>N. Wicker: Import and Imitation in the Migration Period 243</p> <p>List of Authors and Addresses 253</p>
---	--

Preface

Import and imitation have been in archaeological vocabulary since the 19th century and many archaeologists still use these terms when describing similarities of material culture in different archaeological “cultures”.

Generally import and imitation as concepts have been used to build up chronological frameworks in Europe and Eurasia by connecting regional relative chronologies. One major problem in German archaeology in the 1960s was the question of how fast Roman imports reached the northern Germanic regions.

The method of cross dating by “imports” and “imitations” in earlier prehistoric periods was revealed in many cases to be flawed after employment of calibrated radiocarbon dates. Especially in the Neolithic and the Copper Age completely new pictures of contemporaneous “cultures” emerged and are still being developed. Surprisingly we again find in this new chronological framework “imports” and “imitations” in cultures whose contemporaneousness we didn’t even consider some years ago.

Hence it is necessary to differentiate forms of imitation of material culture as well as to specify “importing” as a metaphor for the different forms of exchange of goods.

The growing interest in the humanities in material culture and the semiotics of things open new perspectives on the topic. Igor Kopytoff’s notion of the cultural biographies of things leads to the differentiation of several overlapping functions during the lifetime of an object. The meaning and function of objects depended on certain cultural contacts and may have changed in space and time.

The editor’s collection of papers given in EAA meetings in Thessaloniki and St. Petersburg is a welcome contribution to the widening perspective on foreign objects. The variety of contributions from the Neolithic to the Migration Period and from the Black Sea to the Baltic Sea should be taken as an excellent chance by specialists to read case studies from other regions and periods outside of their own specialization.

Імпорти та імітації з’явилися в археологічній лексиці в ХІХ сторіччі, і багато археологів ще й зараз використовують ці терміни, описуючи схожість матеріальної культури в різних археологічних «культурах».

В основному, імпорти та імітації концептуально використовувалися для розробки хронології Європи та Євразії, при побудові регіональних відносних хронологічних схем. Для прикладу, однією з найбільших проблем в німецькій археології у 60-х роках ХХ сторіччя було питання, наскільки швидко римські імпорти досягали північних германських регіонів.

Відносно датування «імпортів» та «імітацій» в ранній праісторії в багатьох випадках виникли сумніви після використання радіовуглецевих дат. Зокрема, в неоліті та енеоліті виникла повністю нова картина синхронізації «культур», яка і досі ще знаходиться в процесі розвитку. Дивовижно, але ми знову знаходимо нові хронологічні схеми «імпортів» та «імітацій» в культурах, які ми вважали несинхронними ще декілька років тому. Необхідно розрізняти форми імітації предметів матеріальної культури, а також точно визначати «імпорти», як метафору для різних проявів обміну речей.

Зростаюча зацікавленість у визначенні природи матеріальної культури та семіотики речей відкривають нові перспективи в цій області пізнання. Думка І. Копітоффа про культурні біографії речей дозволяє диференціювати окремі частково співпадаючі функції впродовж життя об’єкту. Значення та функція об’єктів залежить від певних культурних контактів і можуть змінюватися у просторі та часі.

Статті, зібрані редакторами в даній збірці, і які були попередньо озвучені на конференціях Європейської Асоціації Археологів в Салоніках та Санкт-Петербурзі, є важливим внеском до розширення перспектив у вивченні проблеми імпортів та імітацій. Різноманітність статей, які охоплюють час від неоліту до періоду міграцій, та територію від Чорного до Балтійського морів, надає зручний шанс фахівцям познайомитися з дослідженнями з різних регіонів та періодів.

S. Hansen

Import and Imitation in Archaeology An Introduction

Peter F. Biehl & Yuri Ya. Rassamakin

The book „Import and Imitation in Archaeology“ arose from two symposia organized by the editors at the meetings of the European Association of Archaeologists (EAA) in Thessaloniki (2002) and St. Petersburg (2003). In it authors from across Europe discuss and illustrate with case studies from a wide range of geographical regions and time periods the archaeological key concepts of ‘import’ and ‘imitation’ from a variety of theoretical and methodological perspectives.

The geographical focus lies in East and South-east Europe as well as in the eastern Aegean and the wider Black Sea Region. Chronologically, there are three emphases among the contributions: (1) Neolithic, Copper Age and Early Bronze Age (Choyke, Czebreszuk/Szmyt, Tkachuk, Rassamakin/Nikolova, Bauer), (2) Late Bronze Age and Early Iron Age (Biehl, van Wijngaarden, Lucena Martin, Makhortykh, Potrebica), and (3) the protohistoric periods (Carucci, Kaliff, Wicker).

The book has two main objectives: firstly, to publish new archaeological data, especially from eastern Europe and make it accessible for a wider, mainly western research community (Choyke, Tkachuk, Rassamakin/Nikolova and Bauer). And secondly, to open up a debate and theorize the concepts of import and imitation in archaeology, both with scrutinizing their applications in modern archaeology as well as to better understand the epistemological – the comparative analysis of these concepts in western and eastern European research traditions – and methodological issues involved – ranging from the so called ‘import chronology’, which has been especially influential in culture-historical approaches, to agency-based approaches in post-processual archaeology.

Therefore, the contributions in this book mirror the general paradigm shift in modern archaeology from the concepts of ‘invention’ and ‘innovation’ – including the underlying models of migration or diffusion – to concepts ranging from culture change, contact and transfer to reception/adaptation and import/export – using models such as

centre and periphery, trade and exchange, style and interaction/communication. Other theoretical issues discussed in this volume include authenticity, identity and agency and their meaningfulness for identifying imported or imitated material culture. The basic prerequisite for this paradigm shift and debate is that we acknowledge that material culture is meaningfully constituted and that it plays an active role in the social reproduction of all human behavior and relations. In the end, the book tries to conceptualize the material engagement of both the ‘importing and/or imitating’ and ‘exporting’ individuals or groups, in order to come closer to an understanding of the entanglement of objects and people in the past.

As in any project, we, as editors, owe great thanks to the people who helped make this book possible. We gratefully acknowledge and deeply appreciate the dedicated efforts of each of the authors who undertook to write up their conference papers and who willingly agreed to guide their writings through several stages of editing. We would also like to thank the editors of the Publication Series of the Centre for Black Sea Archaeology (Zentrum für Archäologie und Kulturgeschichte des Schwarzmeeerraumes - ZAKS) François Bertemes and Andreas Furtwängler for including this book in the series. Thanks are also due to the Institute of Prehistoric Archaeology at the Martin-Luther-University Halle-Wittenberg for the logistic and technical support. Here we owe a deep debt of thanks to Jordan Kanew for the digital image editing, and especially to Daniela Frehse for the meticulous copyediting, layout and the production of the printer’s copy, which contributed in an essential and significant way to this volume. We would also like to thank Ben Roberts from the University of Cambridge for the diligent copyediting and thorough English language editing. Thanks are also due to our publisher Hans-Jürgen Beier who agreed to take on this project and encouraged it to completion.

And finally, deep gratitude is especially owed to the Alexander von Humboldt Foundation in Bonn for financing the book.

Halle in October 2007

Передмова

Збірка «Іморти та імітації в археології» містить статті, підготовлені на основі доповідей, які були прочитані на двох конференціях Європейської Асоціації Археологів в Салоніках (2002) та Санкт-Петербурзі (2003) в межах роботи окремих секцій, організованих редакторами цієї збірки. Для розгляду означеної теми редактори збірки запросили фахівців з різних країн світу, які обговорили цю, одну з ключових проблем в археології, виходячи з теоретико-методологічних, географічних та хронологічних принципів, супроводжуючи дискусію широким спектром археологічних прикладів. Географічно, дослідження охоплюють територію Східної та Південно-Східної Європи, з особливим наголосом на області Причорномор'я та Східної Егеїди. Хронологічно статті можна розділити на три великі підрозділи: (1) неоліт, енеоліт і ранній період доби бронзи (Чойкі, Чебрешук/Шмит, Ткачук, Ніколова/Рассамакін, Бауер); (2) пізній період доби бронзи та доба раннього заліза (Біль, ван Вийнгаарден, Луцена Мартін, Махортих, Потребіца) і (3) найбільш пізній, який представлений уже ранньоісторичним часом (Каруччі, Каліфф, Вікер).

Поряд з новими археологічними матеріалами, англійська публікація яких стане доступною більш широкому колу читачів (Чойкі, Ткачук, Ніколова/Рассамакін, Бауер, Каруччі, Вікер), основна увага збірки спрямована на теоретичне визначення основних концепцій у вивченні імпорту та імітацій в первісній та ранньоісторичній археології. Крім критичних підходів до так званої хронології за імпортами, важливим внеском для обраної теми є дослідження з різним розумінням і використанням цієї концепції у західній та східноєвропейській науковій традиції.

За задумом редакторів, в статтях повинні бути розглянуті не тільки категорії «винахід» та «іновація», але й, виходячи з розуміння таких по-

нять, як міграція, дифузія та взаємодія, будуть дискутуватися також такі теми, як наприклад, культурні контакти і культурна трансформація, центр і периферія, торгівля і обмін, застій і комунікація, отримання і експортування або ж аутентичність. Крім того, в статтях будуть розглядатися як питання ідентичності та індивідуальності і їх прояв в матеріальній культурі, так і основні проблеми символічного значення матеріальної культури. Нарешті, в цій книзі розглядатиметься питання соціального значення культурних контактів і культурних трансформацій для «імпортуючого/імітуючого», а також «експортуючого» суспільства.

На закінчення, ми хотіли б висловити щиру подяку редакторам «Досліджень центру археологічних досліджень і історії культури чорноморського регіону» (Schriften des Zentrums für Archäologie und Kulturgeschichte des Schwarzmeerraumes, ZAKS) Ф. Бергемесу та А. Фуртвенглеру за їх люб'язну згоду опублікувати нашу книгу в даному томі цього серійного видання. Також ми вдячні всебічній підтримці Інституту первісної археології Мартін-Лютера університету Халле-Віттенберг (Institut für Prähistorische Archäologie der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg) при підготовці книги до друку. Наша окрема подяка Й. Каневу за цифрову обробку ілюстрацій і Д. Фрезе за редакційне опікування і підготовку тексту до друку. За критичний огляд англійського рукопису та резюме ми дуже вдячні Б. Робертсу (Кембріджський університет). Окрема подяка Г.-Ю. Беєру за його професійну видавничу допомогу.

І нарешті, ми хотіли б особливо подякувати Фонд Олександра фон Гумбольдта у Боні (die Alexander von Humboldt Stiftung). Без фінансової підтримки цього Фонду вихід з друку цієї книги був би неможливим.

Халле, у жовтні 2007 року